

LA SENSUALITAT DEL CONCEPTE

No és cap notícia però pot servir de començament: qualsevol teòric de l'art (o dilatant aplicat o el que sigui) que s'hagi dedicat a pensar seriosament la pintura, ja fa temps que ha o hauria d'haver abolit del seu llenguatge les categories estètiques d'abstracció o figuració o, com a mínim, ja fa temps que hauria de qüestionar la nítida distinció entre una estratègia de representació figurativa i un altra de concreta (per fer servir el terme, igualment imprecís, encunyat per Van Doesburg fa més de setanta anys). El següent pas a fer en aquesta mena de deconstrucció terminològica, potser, caldria que diluís (sense abolir-la encara del tot) la frontera que separa l'art conceptual de la resta de procediments que confien (o es refugien) en l'inefable que conté tot objecte artístic. La raó és senzilla: hom tendeix a associar a l'art conceptual la fredor i l'asèpsia del raonament analític (l'estèril pensar) mentre que, a l'art sensualista (adherit a la cosa), se li atorga el marge beneficiós que proporciona la vaguetat del sentiment (judici de gust) personal i intransferible. Res més allunyat de la realitat. Estem farts de veure treballs conceptualment afinadíssims que no renuncien a l'emoció i, fins i tot, a una certa forma d'espiritualitat que, per descomptat, no té res a veure amb la religió (oficial, s'entén) i, en canvi, també és freqüent trobar propostes que defenestren el concepte, que repudien en raonament com a procediment artístic apel·lant al destil·lat de sentiment sense anar gaire més enllà de l'onanisme plàstic, de l'autoreferencialitat pedestre i insuficient. Salvador Juanpere formaria part del primer grup, dels malanomenats conceptuals que hom percep en la seva amplitud sensual mentre que, al segon grup, que tothom hi col·loqui qui vulgui (d'exemples, per desgràcia, no en falten).

L'emoció, com les aus migratòries, fa el niu in més li convé. En tot cas, el problema de fons ja el va anunciar fa més de mig segle de manera clarivident el poeta W.H.Auden: "L'artista sofisticat, d'elit, encara sobreviu i treballa com treballava fa mil anys perquè el seu auditori és massa petit per a interessar els mitjans de comunicació". La cita la tria Antoni Llena per encapçalar el seu darrer llibre de pensaments repescats: "Que bonic que és d'imaginar que els millors esperits no surten mai de l'èter –escriu Llena- (...) Però l'experiència pràctica desmenteix aquest somnieig. Ni l'esperit, si no s'encarna, ni la llum, si no topa amb elements opacs, no incideixen en el món". I és que el fer de l'artista, la pràctica de l'art entesa com a brega sovint ben mundana, segueix essent l'únic camí pels que encara confien en aquesta mena de mico bípede i malparlat que anomenem persona humana. Un "fer" que ha de ser obstinat, constant com les investides del remugant cornut o, posats a sofisticar-ho, fascinant i patètic com el fabricant de campanes imaginat per Tarkovsky. Salvador Juanpere és per sobre de tot un escultor que estima el seu ofici i que, gràcies a això i a l'amplitud de mires, ha pogut cercar-ne l'essència a partir de l'exercici metalingüístic*.

L'exposició que actualment es pot veure a la Galeria Només Art de Girona és un regal per a la intel·ligència i, al mateix temps, per als sentits. No és tan una exposició d'escultures com una exposició sobre l'escultura i, per extensió, la multitud d'actors que la fan possible. És un homenatge als grans mestres com ara Bernini (potser l'artista més sensual que mai ha existit) però també als anònims treballadors de l'art; és un reconeixement al públic entès com a constructor de sentit i, al mateix temps, a la soledat del que ha de treballar sol amb el dubte i la por, de no saber si la inutilitat de la seva feina servirà per alguna cosa. La imatge d'uns cargols intentant devorar el marbre podria ser una bonica metàfora per il·lustrar el problema nuclear que ha d'assumir tot artista.

Per això Juanpere deu titular la mostra de Girona *Lavorare stanca*: perquè efectivament, treballar esgota tot i que, com deia Pavese, “Non è giusto restare sulla piazza deserta”, entre altres raons, perquè l’absència de públic és sinònima a l’absència d’obra. Salvador Juanpere reflexiona sobre el mateix ofici d’artista a la galeria Només Art de Girona.

*Eudald Camps, *La sensualitat del concepte*.
publicat al Diari de Girona en 30 de maig del 2008

SALVADOR JUANPERE: sòlids regulars

L’alabastre és una matèria fràgil, s’esbotza amb facilitat. Salvador Juanpere hi ha esmerçat mesos per a fer-ne emergir, d’aquesta pedra en brut, geometries pures o sòlids regulars. El resultat, dipositat en lleixes metàl·liques, són unes escultures de petit format que posen en evidència el diàleg o la tensió entre el ple i el buit, entre presència i absència, entre densitat i lleugeresa, entre física i metafísica. Què queda, quan no hi ha matèria? Les petites peces de Salvador Juanpere, tallades en geometries regulars (quadrat, escaire, caixa, rectangle, cercle, aresta, vèrtex...), posen en joc l’esforç de la matèria en el seu trànsit de l’informe a la línia regular.

Salvador Juanpere, en el seu trajecte de taller (aquest hàbit ancestral d’alterar la matèria que el paradigma virtual i la imatge intangible han anat fent cada vegada més estrany) acostuma a exhibir els referents d’on parteix. Autoreferencial, diríem. Ja sigui perquè fa volumètric el seu treball, ja sigui perquè mostra les seves filiacions i paternitats. A vegades són biogràfiques (els anys viscuts, un a un, en contundents blocs de pedra, a vegades processuals (les mateixes eines de treball de l’escultor fetes volum, el procés fet objecte) i a vegades culturals en el sentit més transversal, aquell que fa pivotar en un sol eix l’escriptura (la literatura, si es vol) i l’asèptica del coneixement científic. L’una i l’altre, com l’esforç per abastar la vida en una narració raonable o per fer, de la natura, una regularitat humanament comprensible. On comença i acaba cadascuna? Compartiments estancs?

I així, a la Galeria NomésArt de Girona, l’escultor ens mostra la idea de sèrie o el treball seriat: la passió pels processos ordenats, les escales, els algorritmes i les regularitats. Hàbits de la natura per a no perdre’s? O projeccions humanes per a guiar-nos en el mapa, intangible dels fets? La mateixa sèrie de caixes d’alabastre n’és un cas. O el seu treball de naturalista amb fulles, flors i altres formes orgàniques. O la seva particular invocació a la línia de Fibonacci, una successió numèrica formulada per aquest matemàtic italià del segle XIII en què cada número és la suma dels dos anteriors. Passió per la forma?

L’escultura és un topos comú en el passat de les cultures: la idea d’intervenir físicament en la natura com una forma d’entendre’n el seu ordre ocult. Un vell projecte de raonabilitat que, el soroll de fons a què ens han acostumat els hàbits postmoderns i els postulats anàrquics del paradigma quàntic no invalides. Plató i els seus sòlids regulars. Leonardo i l’ideal de la proporció àuria. La bellesa fractal de Mandelbrot. Un mantra que retorna cíclicament amb el temps. Salvador Juanpere en segueix la pista, i ens la fa seguir.

Caixes metafísiques, llegim al peu dels seus particulars sòlids regulars. I si el cercle no fos més que l'abandó infinit del punt? Preguntava el místic Edmond Jabès. Seguir la pista...

Cristina Massanés, publicat a l'Avui, Cultura, 29 de maig 2008

PROCÉS D'UN RASTRE PRESENT

Començar a ser obra des del moment que s'inaugura en la pròpia ment el concepte, el mètode. Començar a ser-ho, a través del material, del procés de creació. Les instal·lacions de Salvador Juanpere respiren i bateguen a través d'una presència no sempre visible, a través d'un existir també en el buit, o, en l'espai que deixa la traça. Una petjada és sempre una presència, sí, però d'allò que ja no hi és o que hi és d'un altra manera. *Lavorare stanca*, títol amb què ha estat batejada la mostra que Juanpere ha inaugurat a la galeria Només Art de Girona, enuncia ja quelcom immaterial.

Una immaterialitat que assenyala, malgrat tot, la matèria. Juanpere, a qui no calen presentacions i reconeixements, lavora (treballa) en present, en acció perenne, una acció que engloba temps i espai i que li permet picar l'ull enrere si s'escau. Sovint s'ha parlat d'ell relacionant-lo amb Koshut, On Kawara o Beuys, figures paradigma de l'art conceptual, i segurament hi ha quelcom d'aquesta herència en el seu art, però també, com bé es denota en la mostra d'enguany, de Bernini, Oteiza, Malevitx o Penone, entre molts altres. Juanpere és conceptual en llenguatge, en procés, però hi ha una segona lectura que ateny el contingut. És en aquest sentit que el seu art es desplega pluridireccionalment, nodrint-se també de fragments de quotidianitat, de poesia de dubtes i d'una atracció, o indagació en l'esdevenir, no només del seu art, sinó també del món. Ciència, literatura, art, vida... Les obres de Juanpere atrapen el temps amb el seu existir, es fan presents a través d'una poètica aclaparadora. Des de les lleixes amb les seves caixes metafísiques fins a dibuixos quasi científics de flors del seu jardí, sense obviar les moltes referències als processos constructius. En definitiva, volums, imatges, buits.

Relació d'elements, materials, estructures, processos i memòries. Conjunts que des de l'acció escultòrica despleguen una estètica fonamentada en un discurs que engloba el buit. Un buit existencial que s'origina en ser motor creador, temps present... amb paraules de Pavese, i que en la mostra acompanyen les instal·lacions: "no existeix... una profunda complaença en el moment present, hic et nunc?"

Imma Prieto

Procès d'un rastre present, publicat a Presència del 23 al 29 de maig del 2008

“S’ha dit a propòsit d’una certa etapa de l’obra de Juanpere que tenia una certa vinculació amb Beuys; jo crec que sí perquè l’artista alemany el que va fer sempre va ser preparar l’obra que volia, a més, que fos salutífera, perquè si les obres que hi ha en aquest món no serveixen per a la bona salut de la gent, per poca cosa poden servir...”

“La qüestió era: com esculpir el que no existeix? Doncs bé, (Juanpere) ha fet escultura que no es veu; un assaig més per quan entri al gran taller. Però és que també ha cercat la manera, per mitjà de tensor ens forma de fletxa o de fites, de significar la unió indissoluble del que és distant o es troba separat però s’atrau. De tot això, la conclusió que en trec és que Juanpere entén l’escultura com un projecte per fer escultura. No crec que vagi desencaminat als nostres temps; del que, comptat i debatut, tot l’art no és res més que un projecte; d’això ja se n’havia adonat Miquel àngel i gairebé tota la seva obra ha romàs com un projecte.

No així, diguem-ho tot, en els temps absolutistes de la societat feliç del XVIII, com li succeí amb Cànova, on l’escultura era la còpia de la realitat i no dels instruments amb els quals es crea la realitat. Aquestes darreres preocupacions les tenien els enciclopedistes, i ells sí que es preocuparen dels instruments; totes les il·lustracions de l’Encyclopédie són les de les eines de treball.

En Juanpere ens ha fet pensar; ens oferia l’evidència, la imatge real de les coses. El que ha aconseguit és que ens preocupem sobre si val la pena que el fer de l’escultura consisteixi a reproduir la realitat –com sempre s’havia dit- en imatge, perquè, quan això es fa, sospitem que ens donen, de la realitat, una imatge falsa.”

Arnau Puig

Salvador Juanpere: l’escultura com a projecte de l’escultura

Bon Art nº 76 febrer 2006

“Es, sin duda uno de los mejores artistas del momento. Coinciden cuatro factores importantes: consecuencia, madurez, referencia explícita al mundo de la escultura y capacidad para darnos una lectura transversal entre la vida, el pensamiento, la ciencia, el arte...Una mirada abierta en la que la materia de trabajo es la vida y nuestro yo descompuesto, cambiante, camina tras una identidad imposible en una época donde, arrinconados los dioses, asumimos la incerteza de esa verdad que no es un cuerpo único sino un bombardeo de fragmentos cuestionables.

Su necesidad de dar presencia a lo ausente, como diría el filósofo Arnau Puig, da cuerpo a los mecanismos que generan la escultura mediante una reflexión inversa a las miradas acostumbradas a los códigos, marcas, estilos...Si antes su preocupación era la estructura y la materia, ahora su material de trabajo son los instrumentos, esa evocación

por ausencia que tanto nos sugiere el espacio y el tiempo que ocupan las obras en la historia del arte como aquel proceso creativo que acaba convirtiendo en objeto físico los pensamientos anotados en una libreta, y consigue que la imagen como texto se encargue de evocar la imagen mental.

(...) Una obra realizada hace un par de años. Motor-cor, sintetiza la metáfora del proceso creativo y evoca el movimiento del motor de su coche junto al de los latidos de su propio corazón. Pertenece a un momento en el cual toma clara conciencia de este espacio latente que te empuja día a día, mezclándose con la vida, como un “tapiz que se dispara en muchas direcciones”. Es aquí donde encontraríamos un equivalente literario en las obras del escritor Enrique Vila Matas, en esa parte que es un todo construido a base de estructuras fragmentarias. Las obras de Juanpere, como las del escritor, contienen fragmentos de las otras y se pueden leer como una globalidad mestiza entre el ensayo, la investigación, la autobiografía, la historia... Se han eliminado las fronteras entre géneros y cada obra participa de diferentes materiales físicos e intangibles que hacen referencia a la vida que se esconde tras lo que sería una vida trazada.”

Glòria Bosch
Quiral Arte
Fundacion Privada Vila Casas febrero del 2006

.....

Tot observant aquestes noves peces de Salvador Juanpere, em torna a la memòria l'esplèndida mostra PARADIGMA+- que el 1996 va fer al Palau de La Virreina de la mà d'Oriol Gual, cap d'exposicions en aquell moment.

Aleshores Juanpere ja treballava l'escultura amb la voluntat ferma de transformar el tractament i la concepció d'aquesta pràctica artística sense haver d'abandonar, per això, les eines i els materials d'escultor. I ara, en aquesta nova exposició queda clara la seva obsessió per indagar alternatives que defugen el model clàssic, tot incloent-hi el desig que les escultures impliquin l'espectador fins a fer-lo còmplice.

...Aquesta és la qüestió que batega fort en l'obra de Juanpere, la tensió a que sotmet la seva passió per l'escultura, pel treball d'escultor, que ell mateix provoca i nega obsessivament, creativament a cada peça.

Les eines, els materials –paper, marbre, fusta- , el procediment, el taller, el mobiliari –lleixes, tamboret, transportador- fins i tot els seus referents artístics o mestres artistes són ara els models que Juanpere reproduïx tot deixant-los, d'aquesta manera, obsolets, fora d'ús, transformats en tòtems, en formes volumètriques redimides de qualsevol finalitat. Són eines fadrines, com en diria Duchamp, escultures concretes com podria dir Pierre Schaeffer. Són el resultat de l'exploració i l'explotació de la perspectiva, són construccions, potències, petjades que s'ofereixen a l'observador que les contempla.

Així Juanpere gira, replega l'obra com si fos un mitjà en un dibuix hecherià, ens acosta a la idea de fer volumètrica la pensa, i materialitza en un espai expositiu els mecanismes físics i mentals del procés de creació”.

“Salvador Juanpere , professor de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, és un dels escultors catalans més importants de l'escena contemporània...”

“La recerca estètica de Juanpere va anar, pels volts dels vuitanta, pels camins del diàleg entre natura i artifici, i la mixtura d 'elements del bosc com pinassa, pedres o troncs, amb d'altres d'industrials com el vidre i l'acer. Ja als noranta, el nostre escultor es va interessar per la filosofia de la ciència i va mirar l'art des d'aquesta perspectiva: les seves obres es van omplir –a cavall entre el joc i la poesia- de fletxes, vectors i daus. Ja al nou mil·lenni, Salvador Juanpere mira endins del mateix art i construeix obres metaartístiques que ens parlen de l'art, les seves eines físiques i mentals i el seus camins secrets. Moltes de les obres de Juanpere són veritables poemes escultura...”

Sara Armada
La Vanguardia Què Fem? 3-9 de març del 2006

“Una producción la suya en que anida una noción del tiempo como vertebrador de la existencia, que podría semejarse al conceptual On Kawara, aunque éste resulte más esencialista y Juanpere más sensorial e hincado tanto en el pasado romano tarraconense como en su herencia campesina. Su meticulosidad formal se inserta con vigor en un orden de índole sacra”.

Violant Porcel
La Musa y el tabajo
CULTURAS La Vanguardia 15,03,2006

“El recorregut, sembla voler dir-nos Salvador Juanpere, hauria de ser més semblant al realitzat pel biòleg o l'investigador policial, donat el cas, que no pas al portat a terme per l'exegeta taxidermista (segons quins historiadors de l'art per exemple) obcecat per la presència física, real, de l'objecte del seu estudi. És a dir: mentre que el biòleg o l'investigador solen centrar els seus esforços en el rastreig sistemàtic dels indicis, de les empremtes, de les proves, de les marques, restes, eines emprades, armes del crim o deposicions inculpatòries, els exegetes centren tota possibilitat de portar a terme la seva tasca en l'existència d'alguna cosa sobre la qual especular. La diferencia no és trivial: el menys important del procés de coneixement homèric rau en el fet que desemboqui a Ítaca. I és que l'obra concreta, i en això s'emancipa clarament l'escultura del segle XX amb relació a totes les seves formes anteriors, pot ser perfectament inexistent: només cal recordar treballs com els de (...)...Mary Miss, Christo i Jeanne Claude, Bruce Naumann o Beuys. (...) Tots aquests treballs, mes enllà de l'evident distància conceptual i formal existent entre ells, comparteixen un element comú: la consciència de saber-se representants d'un temps en el qual, esgotats els grans discursos, utòpics o no, i dissolta tota forma d'optimisme, cal recuperar l'esfera humana al preu que sigui, fins i tot si aquest

és la destrucció de tot allò que fins aquest moment havíem anomenat art. L'absència, el silenci, el rastre imprecís reclamen l'espai propedèutic que els pertoca”

“L'exposició Gli strument dell'arte “... fa referència a l'extensió del propi cos, a una sèrie d'elements que esdevenen pròtesis de la pròpia necessitat de fer i s'acaben convertint en fets”; uns instruments que, un cop emmudits i dipositats en la solemnitat de la lleixa, ens impel·leixen a recordar-ne l'ús en una mena de diàleg de ressonàncies quasi sacres. El formalisme que se'n desprèn és clar en un sentit: qualsevol raonament no és sinó figura, escribia Joubert, figura en la mesura que serà la seva forma la que ens la farà assumible, la que ens indicarà que es tracta d'un raonament i no de cap altra cosa. Gli strumenti dell'arte suposa un minuciós recorregut per l'univers objectual que fa possible la forma i, al mateix temps, és un gir metalingüístic en la mesura que l'objecte esdevé epicentre de la reflexió, en la mesura que és formalitzat. Juanpere reitera aquest exercici i el fa extrapolable a altres àmbits: l'absència d'obra, com dèiem, porta l'espectador a endinsar-se en el veritable taller de l'escultor, és a dir, un lloc on l'obra acabada no hi té cabuda, un lloc on tot el que és ho és en la mesura que està subjecte a trànsit, al pur esdevenir; estes disperses, fragments de marbre, indicis, empremtes, proves, marques, eines emprades, armes del crim, o deposicions inculpatòries...cal ser biòleg i no exegeta, cal detectar la vida rera l'estaticitat de l'escultura, cal retornar l'art a un nivell de silenci raonable.

Eudald Camps

Les pròtesis de l'art

Diari de Girona 25 d'agost de 2006

.....

“...A pesar de ser decididamente realistas, las obras de Juanpere desencadenan mecanismos de evocación que oscilan entre lo poético y lo empírico, lo trascendental y lo pragmático...”

Roberta Bosco

Salvador Juanpere da protagonismo a los materiales de sus esculturas...

El País 18 marzo de 2006

.....

Salvador Juanpere (Vilaplana, 1953) és pintor, escultor, gravador i dibuixant. Viu des de fa anys a Sant Cugat del Vallès, però no ha deixat mai d'estar relacionat amb Reus, ciutat on va prendre contacte amb l'art. Una relació que s'ha concretat en el fet que sigui un dels artistes que està més ben representat en el fons d'art contemporani de la ciutat, amb un seguit d'obres que reflecteixen el plantejament que té Juanpere del fet creatiu, que és el de ser raó de vida i persistència en construir i elaborar. “Uso l'art com una reflexió sobre el nostre pas per la vida”, ha dit més d'un cop. I ho fa amb una obra “amarada d'ofici i reflexió, lluny de la gratuïtat i de l'estridència”, ha escrit l'historiador Pere Anguera.

Les primeres exposicions de Salvador Juanpere, a meitats dels anys setanta, van ser de pintures i dibuixos. Precisament un oli és la primera obra de l'artista que es va integrar, l'any 1978, al fons d'art contemporani de la ciutat. Era Ras i curt. Homenatge a Caravaggio, pintat el 1975. Però als començaments de la dècada dels vuitanta l'obra de Juanpere ja ha agafat el camí de la tridimensionalitat, tal i com trasllueix a l'exposició Vestigis (Espai 10 de la Fundació Miró de Barcelona, 1981). El creador hi barreja materials naturals amb sintètics (pinassa, fibra de vidre, petxines...), adherits a altres

materials que fan de suport, com borres i teles. Aquesta barreja formal li serveix per reflectir les contradiccions personals i pròpies d'algú que, per exemple, en aquell moment ja ha canviat la vida rural per la de la urbs barcelonina. Un relleu en paper amb materials adherits que s'inscriu de ple en aquesta etapa del creador és la que guanya, el 1979, el I Saló d'Arts Plàstiques Baix Camp.

Les exposicions dels anys vuitanta, centrades ja del tot en l'escultura i les obres tridimensionals, continuen mostrant aquesta barreja de materials i de contradiccions personals. El 1986, en una exposició itinerant organitzada per la llavors Fundació Caixa de Barcelona, Juanpere presenta una sèrie de treballs realitzats amb fusta a partir de la talla de troncs i soques. El repertori de fustes tallades és molt divers perquè Juanpere vol descobrir tots els secrets de la tècnica i del material escollits. El 1987, exposa a Sitges una altra sèrie de treballs que responen als mateixos conceptes, però ara amb la talla de pedra. Aquestes obres també canvien de temàtica. Els motius que hi apareixen ja no són vegetals, sinó que responen a parts de l'anatomia humana.

A partir de l'exposició Incertum (Barcelona, 1991), és manifesta un altre eix conductor de l'obra de Juanpere: l'interès per la física i les relacions entre l'experiència quotidiana, les lleis de la física i els nous descobriments científics. Aleshores el repertori formal de l'autor es manifesta mitjançant cons, cercles, eixos, baldufes, bitlles, fusos, daus... Els materials predominants són l'alabastre, el marbre, el ferro colat, l'acer i el ciment blanc. Són característiques de l'època la instal·lació Resonantia (1992-1993), en què uns fusos de marbre envolten tres grans picarols de ferro colat, i l'escultura Nucli, inaugurada l'any 1994 al capdamunt de l'avinguda dels Països Catalans de Reus, al centre d'una cruïlla de quatre camins. L'estructura cònica d'acer situada en un espai central i les baldufes de ferro colat proposen una relació metafòrica i analògica entre el magnetisme de la ciutat de Reus respecte a la seva comarca. Al Museu d'Art i Història es guarden també la maqueta, les aquarel·les i els dibuixos preparatoris de Nucli. De fet, Juanpere s'ha dedicat molt en els últims anys a l'escultura pública. En té a Terrassa, Montornès del Vallès, Vilaplana, Vespella del Gaià, Kouvola (Finlàndia) i Corea del Sud.

El gener de 1997, Salvador Juanpere presenta a la Sala Reus l'exposició Paradigma+ que, segons confessa el mateix artista en la presentació de la mostra, és la més important que ha fet fins al moment perquè marca un punt d'inflexió en la seva obra. L'exposició està formada per quatre muntatges independents "que presenten una mena de reflexió que faig a través de l'escultura de la manera com crec que el pensament científic i filosòfic ens presenta el món contemporani". En aquell moment, hi ha una altra obra de Juanpere que s'integra en el fons d'art de la ciutat: Escultura de l'absolut, un conjunt escultòric elaborat amb pòrex i 24 peces de ferro colat.

El 2002, Juanpere munta dues exposicions simultànies a Reus: El taller de l'escultor, amb què s'inaugura el nou espai d'art contemporani Artloft, promogut per la galeria Anquin's; i Teoria de catàstrofes, a la Sala Fortuny del Centre de Lectura. També guanya el 31è premi Julio Antonio d'escultura de la biennial del Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona amb Teoria, una obra de marbre i fusta. L'any següent hi exposa Nel mezzo del cammin..., una exposició titulada amb les paraules inicials de la Divina comèdia perquè va coincidir amb el cinquantè aniversari de l'artista, el qual fa una aturada a meitat del camí per reflexionar sobre el moment en què es troba la seva trajectòria i sobre el pas del temps. "Al cap dels anys i en l'aguda persistència en aquest món nostre de la creació, sempre incert, les satisfaccions que un va rebent de la vida, de l'art i de la seva imbricació es tornen àcides, però sobretot escèptiques. I vull pensar que és en aquest punt on un artista es troba en disposició de fer les millors obres de la seva vida", escriurà, el 2004, amb

motiu de la mort de Carles Amill. I és al 2004 en què instal·la una altra escultura en un espai públic de Reus: Joc de paradoxes, a la Biblioteca Central Xavier Amorós, un conjunt de 69 peces (62 boles d'alabastre i 7 perfils de gats de ferro colat) que l'artista dedica al físic Schrödinger i va formar part de l'exposició Paradigma, al Palau de la Virreina de Barcelona el 1996. Amb Joc de paradoxes, l'artista de Vilaplana simbolitza la complexitat de l'univers enfront de la simplicitat de la vida.

Natàlia Borbonès. Catàleg Fons d'art contemporani de l'Ajuntament de Reus. Ajuntament de Reus 2005

"Pertany la nova generació d'escultors que va esclatar durant els anys vuitanta i prové d'una terra àrida i austera que ha estat pedrera inesgotable d'escultors i artistes. Reus va unit als noms històrics de Fortuny, Gaudí, Rebull, però també el de Tarragona acompanya el de Jujol o el de Mont-roig a Joan Miró.

A Reus, el nom de Salvador Juanpere s'escriu també al costat de Joan Rom, d'Aureli Ruiz o Francesc Vldal, i a Barcelona, la seva ciutat d'adopció, al costat d'alguns companys de la Facultat de Belles Arts com Susana Solano, Plensa i altres escultors que es van donar a conèixer als Salons de Tardor dels anys vuitanta com Tom Carr, Antoni Abad, Jordi Colomer, Ramon Guillen...La llista es llarga i florida en l'extensa nòmina d'escultors que han sorgit al nostre país durant l'última dècada."

Pilar Parcerisas. AVUI 12 de juny 1991

Salvador Juanpere pertany a la generació d'escultors que va esclatar durant els anys vuitanta amb una gran força a Catalunya. Després d'una primera etapa figurativa en que s'endevina un esperit antimilitarista i de rebuig a la dictadura, Salvador Juanpere inicia un rigorós procés de recerca estètica amb el qual recupera elements i formes primàries, alhora que abandona la superfície plana i es decanta cap a l'escultura. Aquesta primera etapa d'estudi del volum i d'investigació de noves tècniques culminarà amb l'exposició «Vestigis» (Fundació Joan Miró, 1981), on aconsegueix dotar la fibra de vidre d'un miratge de sensualitat. Ja des dels inicis, la seva obra palesa una gran preocupació ecològica, en evocar les palpitations de la natura. Pedres i saques d'arbres eren recobertes de fibra de vidre i pols, en una mena de pell de la natura.

Durant aquesta etapa concilia la natura i l'artifici amb una obra que al·ludeix al camp a través de materials com les arrels, l'escorça, la pinassa, les clofolles d'avellana o els troncs - tractats amb tota la seva rusticitat i la seva nuesa- que posa en contrast amb materials artificials com l'acer, el vidre o el metacrilat, procedents de l'estandardització industrial. Sorgeixen, així, uns assemblatges amb ressonàncies antropomòrfiques, amb evocacions d'eines rurals ancestrals o, simplement, amb una aparença lúdica, carregats d'una gran força poètica, emparentada amb l'encaix surrealista. El seu discurs plàstic parteix de la represa de formes ancestrals, de vestigis arcaics, d'heretatges primigenis, en un diàleg constant de contraris que fon la remembrança històrica amb la contemporaneïtat més punyent.

A mitjans de la dècada dels vuitanta, Juanpere treballa la fusta tractada amb l'aspror del tall, per revaloritzar un material pobre, del qual conserva totes les qualitats originaries de

la seva procedència. D'unes grans soques i gràcies a un procés de talla directa i de desbast fa germinar fulles, plantes, arrels i llavors gegants, espirals - cucs... que destaquen la pulsó de la intervenció, l'acció rítmica de moviment ascendent que, des de la base fins a l'extrem més alt, descriu una trajectòria de verticalitat.

La possibilitat de treballar el formigó mitjançant les noves tecnologies -tornejant-lo- li permet, durant la segona meitat dels anys vuitanta, deixar de banda la fusta per investigar materials industrials. Amb aquests mitjans enceta una nova iconografia de ressonància primitiva, unes figures amb forma de cons molt propers a les àmfores i a la ceràmica antiga que són el resultat híbrid de passat i tecnologia. Una investigació que centra la mirada en el vestigi i el passat arqueològic.

Els treballs s'impregnen de memòria arqueològica, d'aproximació al món roma, interioritzada gràcies als seus avantpassats tarragonins. En certa manera, intenta, paral·lelament, avançar cap al futur i reconèixer els orígens, cercant els seus antecedents, encara que ajudat per les noves teories científiques. Dels cons de formigó passarà als cons, els fusos i els daus de marbre o d'alabastre, en unes obres que tenen el títol en llatí, per apropar-se als propis orígens.

L'obra de Juanpere produïda durant la primera meitat dels anys noranta comença a plantejar-se el nou model social i cultural de final de segle i d'un mil·lenni en que el desfasament que hi ha entre l'evolució de la tecnologia i la de l'home és el més gran de la seva història. Se situa al costat de les investigacions de físics, filòsofs i científics que inspiren la seva experimentació plàstica, la qual, per l'artista, ha de ser un nou model de percepció i de comunicació. D'acord amb aquesta orientació, el treball de Juanpere se circumscriu en unes coordenades físiques i matemàtiques (...). Així, intenta, a través de les escultures, fer una reflexió sobre el pensament contemporani vist des dels terrenys de la filosofia i la ciència.

Són peces i muntatges en que la física es manifesta en forma de joc i es materialitza en bitlles, daus, fletxes, elements amb que l'atzar juga la seva partida, o en vectors canalitzadors d'energia. D'aquesta manera, reivindica la utopia de la ciència com a model de canvi per a lligar-lo a la creativitat artística: visions de la realitat fetes des del pensament científic. En cada escultura recent, Juanpere plasma el compromís que la creativitat artística ha de tenir amb el present i amb la ciència com a instruments de reflexió, renovació, interrogació i crítica.

Juanpere ens indueix a fer una recerca pels substrats intel·lectuals del nostre temps que detecta en autors com Schrodinger, Einstein, Koestler, Sheldrake o Salvador Paniker, associats a diferents plantejaments científics. Símbols d'incertesa, de confluència d'antagonismes i de virtuts antitètiques. En aquest sentit, la majoria de les obres de final de dècada esta feta amb materials que contraposen dos colors bàsics, el blanc i el negre, en un intent de plasmar un joc dialèctic que consisteix a apostar per valors contradictoris. Sobretot, aquest sentiment de contrarietat i de paradoxa és present en la seva obra mitjançant la representació d'unes fletxes que assenyalen sentits diferents i que s'entrecreuen, per oferir una sensació de mobilitat permanent. Una visió conceptual d'una manera nova de veure la realitat i el món que és a les portes del segle XXI.

Conxita Oliver

Text del catàleg End of the century art. Fons d'art d'Olot. Gener del 2000

“...Salvador Juanpere es un artista que está al tanto de los últimos desplazamientos paradigmáticos en ciencia y en filosofía. Suele citar a Koestler ya David Bohm, a Prigogine, a Mandelbrot, a Einstein, a Schrodinger. Reconoce una deuda con mi propia obra, lo cual me gratifica sobremanera. Algunos pensamos que debajo de toda la aventura del arte y de la ciencia actual tiene que latir un empuje digamos «místico»: lo que el propio Juanpere ha llamado «huída hacia el Origen» como contrapartida del abismo de incertidumbre. Dicho de otro modo: recuperar, a través de la misma sofisticación de los lenguajes, la no dualidad originaria. Es el meollo de lo que yo llamo modelo retroprogresivo, donde la complejidad creciente y la aproximación al origen son dos caras de un mismo proceso.

Complejidad, incertidumbre, pluralismo. todo creador busca hoy su propio lenguaje, y si las «escuelas» se bifurcan hasta lo infinito es porque el arte vuelve a la vida, y la vida nos desborda siempre. y sin embargo, esta misma vida, que nos desborda es el suelo común que nos permite algo así como «guiñarnos el ojo», los unos a los otros, desde la fragmentación de los lenguajes.

Yo invito a que se contemple la obra de Salvador Juanpere dentro de este contexto a la vez lúcido y exploratorio. El artista sabe hoy que los tiempos de la simplificación, la ingenuidad o el reduccionismo han sido clausurados. Ninguna síntesis totalitaria del mundo es posible. El mundo es esencialmente complejo, imprevisible, ambiguo, incluso caótico. Pertenece a la edad de la incertidumbre donde es conveniente tomarle gusto a lo difícil, segregar un plus de creatividad, explorar el azar, asumir las paradojas, asomarse a la intemperie de la lucidez.

Está en juego el arte como creación y el arte como experiencia. Porque es hora de reconocerlo: casi nunca tenemos experiencias; Sólo sensaciones colgadas de doctrinas. El arte desde la lucidez es una invitación a penetrar en el “territorio prohibido de lo inabarcable”.

Salvador Pàniker

El Arte desde la lucidez

Catalogo PARADIGMA +-Palau de la Virreina, Ajuntament de Barcelona, gener 1997

“Observem aquestes obres, i d'altres. Vivim-les, sentim-les, adonem-nos-en. Si vibrem haurem penetrat al subtil món de l'art. La realitat és art quan permet i invita anar més enllà de la seva imatge funcional. Salvador Juanpere ens ho demostra en aquestes obres fent la conjunció de la realitat i de la intenció altra que també hi ha en la realitat.

La seva obra no és una obra realista, encara que revesteixi les formes del que entenem per realitat perquè, com és obvi al contemplar-les, que allò sobre el que l'artista ens crida l'atenció no és pas l'objecte concret representat sinó el concepte implícit, que és la inquietud que sent l'artista respecte de certs problemes o qüestions. Com que la solució no la sap, ens en fa particip de la seva preocupació conceptual o tàctil amb l'obra tal com ens l' ofereix materialitzada.”

Arnau Puig. Filòsof i crític d'art.

Barcelona, octubre del 2002

“El camí coincideix? Les passes d'un Gabriel Ferrater que tan sols va vorejar les dates d'aquest mig camí empres per Salvador Juanpere, un binomi de llocs (Reus - Sant Cugat) i, finalment, el lloc proper on, al marge del temps, s'instal·len tots dos. Les paraules del poeta també tenen un punt en comú amb la trajectòria de l'escultor, perquè sovint, quan ens endinsem en un camí, no som prou conscients del joc que anem entrellaçant, però hi ha una força que t'empeny, que madura amb els anys fins que t'adones que és el teu projecte, la teva raó de vida, aquest ser conseqüent amb el que vols fer cada moment i saber que has arribat a una visió lúcida, escèptica, sobre les coses del món de l'art.”

Glòria Bosch
Catàleg “Nel mezzo del cammin...”
Museu d'Art Modern de Tarragona
Nov.2003

Les paraules inicials de la Divina comèdia donen títol a l'exposició que Salvador Juanpere presenta actualment al Museu d'Art Modern de Tarragona. L'anècdota del cinquantè aniversari ha estat el motiu que ha utilitzat l'autor per fer una aturada en el seu particular camí, girar el cap enrere i mirar el trajecte recorregut com si estigués, metafòricament, Nel mezzo del cammin de la seva vida artística. Es tracta d'una mirada sobre el pas del temps, sobre la biografia personal i sobre la pròpia obra; una mirada reflexiva i emotiva, alhora, que s'ha transformat en aquests muntatges -recoberts d'un blanc intemporal i ahistòric- que ara ofereix també a la mirada de l'espectador.

A la primera sala ens trobem davant de tres obres o muntatges que esdevenen, observats en el seu conjunt, una mena d'instal·lació global. La primera peça és un dibuix col·locat sobre un prestatge que està clavat a la paret; un Dibuix d'una eina (un tornavis) que va realitzar el març del 1974 en aquest mateix edifici, quan l'actual Museu d'Art Modern era l'Escola-Taller d'Art. És un treball que fa referència als inicis de la seva trajectòria artística, a l'època de la primera formació, al principi del camí. Observem ja en aquest dibuix pròdig, que ara retorna a la casa on va néixer, l'interès i la fascinació per l'eina com a instrument de treball, de creació i de fabricació d'objectes tridimensionals.

Pel terra de la sala hi ha escampades cinquanta-una petites làpides de marbre disposades damunt de cavallets. Sobre cada làpida hi ha dibuixada, amb la pols històrica extreta de les muralles de Tarragona, cadascuna de les xifres dels 50 anys de vida de l'escultor que esdevenen, d'aquesta manera, una peculiar cosificació del temps viscut.

En un altre racó, Enclusa i dietaris reproduueix, en fusta i guix, la forma i el volum d'aquest carismàtic bloc d'acer que, al llarg del temps, s'ha emprat com a suport de l'escalorn en els treballs manuals de forja. Sobre l'enclusa, una pila de reproduccions volumètriques de cadascun dels dietaris de treball de l'autor; una referència abstracta i escultòrica a les llibretes que contenen les idees i les imatges germinals de les seves obres.

I a la sala del costat, isolat enmig de l'espai, hi trobem el Motor/cor, una altra reproducció en fusta del motor del seu vehicle particular. Quan ens hi acostem, sentim els batecs del

cor de l'artista, el motor de la seva vida, que confereixen a l'obra una especial i commovedora presència.

Tot plegat es torna una esplèndida paràbola escultòrica sobre el pas del temps, sobre la pròpia història (cultural, artística, personal), un retorn i una acceptació dels orígens, una confirmació del camí escollit. Una paràbola carregada de connotacions, significats i simbolismes, i un exemple paradigmàtic de com fer un muntatge autoreferencial que confirmi, a meitat del camí, l'elecció d'una activitat creativa que permet donar sentit a l'existència.

Figueres, Abel. Salvador Juanpere a meitat del camí. Avui 20 nov. 2003